

Adroddiad i'r:	Pwyllgor Craffu Cymunedau
Dyddiad y Cyfarfod:	17 Mai 2018
Aelod/Swyddog Arweiniol: Cyhoedd	Arweinydd/ Pennaeth Cynllunio a Gwarchod y
Awduron yr Adroddiad:	Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch y Ffyrdd/ Arweinydd Tîm - Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau
Teitl:	Strategaeth Arwyddion Twristiaeth ar gyfer Sir Ddinbych

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

- 1.1 Rhoi diweddariad ar ddatblygiad cychwynnol strategaeth arwyddion twristiaeth ar gyfer Sir Ddinbych.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

- 2.1 Ym mis Tachwedd 2017 cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau ynglŷn â phrosiect arwyddion twristiaeth Dyffryn Clwyd. Cynhaliwyd trafodaethau yn y Pwyllgor ynghylch sut y dylid datblygu strategaeth arwyddion twristiaeth ar gyfer Sir Ddinbych i ategu at yr arwyddion twristiaeth ar gefnffyrdd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Bod y Pwyllgor yn ystyried cynnwys yr adroddiad, yn rhoi sylwadau, ac yn cefnogi parhad y gwaith i ddatblygu strategaeth arwyddion twristiaeth ar gyfer Sir Ddinbych.
- 3.2 Bod y Pwyllgor yn cadarnhau ei fod wedi darllen, deall ac ystyried yr Asesiad o'r Effaith ar Les yn Atodiad A fel rhan o'i ystyriaethau.

4. Manylion yr Adroddiad

Cyflwyniad

- 4.1 Ym mis Tachwedd 2017 cyflwynwyd adroddiad i'r Pwyllgor Craffu Cymunedau i ddarparu diweddariad ynglŷn â phrosiect arwyddion twristiaeth Dyffryn Clwyd. Un o'r eitemau a drafodwyd yn adroddiad Tachwedd 2017 yw'r meini prawf y mae Llywodraeth Cymru yn eu defnyddio ar gyfer arwyddion cyrchfannau twristiaeth oddi ar eu rhwydwaith cefnffyrdd. Trafododd y pwyllgor y meini prawf hwn a'r angen i ddatblygu strategaeth arwyddion twristiaeth ar gyfer Sir Ddinbych a fyddai'n ategu at yr arwyddion twristiaeth ar gefnffyrdd. Darperir copi o adroddiad Tachwedd 2017 yn Atodiad B i'r adroddiad hwn.
- 4.2 Pwrpas yr adroddiad hwn yw trafod barn gychwynnol swyddogion ar gynnwys y strategaeth arwyddion twristiaeth arfaethedig, i'w drafod gan y Pwyllgor Craffu

Cymunedau. Y bwriad yw y bydd gweithgor o swyddogion ac aelodau etholedig yn cael ei ffurfio i ddatblygu'r strategaeth arwyddion twristiaeth, gan ystyried y gwaith a wnaed hyd yma a barn y Pwyllgor Craffu.

- 4.3 Fel yr eglurwyd yn adroddiad Tachwedd 2017, fel arfer mae'n ddrud darparu arwyddion twristiaeth ar ffyrdd cyflym megis yr A55 oherwydd maint yr arwyddion sy'n ofynnol er mwyn iddynt gael eu darllen gan yrwyr mewn digon o amser. Mae hefyd yn bwysig lleihau gormodedd o arwyddion er mwyn peidio â gorlwytho gyrwyr â gwybodaeth. Fel y cyfryw, mae Llywodraeth Cymru yn defnyddio meini prawf cymhwysedd caeth ar gyfer arwyddion twristiaeth cefnffyrdd sydd felly yn cyfyngu ar ba gyrchfannau twristiaeth sy'n cael arwyddion ar y rhwydwaith cefnffyrdd.
- 4.4 Yn ddiweddar, mae Llywodraeth Cymru wedi datblygu "*Ffordd Cymru*", sef prosiect deng mlynedd sydd wedi'i anelu at hyrwyddo tri llwybr twristiaeth "craidd" lle bydd y ffocws ar brofiad y daith ei hun, yn hytrach na bod y daith yn fodd o "fynd o A i B". Ceir rhagor o fanylion am *Ffordd Cymru* yn Atodiad C i'r adroddiad hwn. Mae tri llwybr craidd *Ffordd Cymru* fel a ganlyn:
- Ffordd Gogledd Cymru - yn dilyn yr A55
 - Ffordd y Cambrian - yn dilyn yr A470
 - Ffordd yr Arfordir - yn dilyn yr A487
- 4.5 Mae Llywodraeth Cymru yn datgan mai un o egwyddorion Ffordd Cymru yw y bydd y llwybrau craidd yn annog tripiâu oddi ar y prif lwybr, gyda thaith enghreifftiol o 40 munud yn cael ei roi.

Y Strategaeth Arwyddion Twristiaeth Arfaethedig

- 4.6 Gan ystyried y ffactorau uchod, mae cyfle go iawn i ddatblygu strategaeth arwyddion twristiaeth sy'n gallu ategu at arwyddion i dwristiaid ar gefnffyrdd. Er enghraifft, bydd cynllun arwyddion twristiaeth arfaethedig Dyffryn Clwyd yn cyfeirio ymwelwyr i Gastell Dinbych, Castell Rhuddlan a Chadeirlan Llanelwy oddi ar yr A55 ac ar yr A525. Bydd hyn yn ei dro yn gyfle i gyfeirio ymwelwyr oddi ar yr A525 ac ar lwybrau eraill a chyrchfannau twristiaeth eraill o gwmpas y Sir na fyddai'n cwrdd â'r meini prawf ar gyfer cael arwyddion ar eu cyfer ar yr A55 neu'r cefnffyrdd eraill.
- 4.7 Gyda hyn mewn golwg, ac wrth ystyried nodau prosiect *Ffordd Cymru*, gallwn adeiladu ar brosiect arwyddion twristiaeth arfaethedig Dyffryn Clwyd i ddatblygu "ffyrdd twristiaeth" (h.y. llwybrau twristiaeth) sy'n dod yn atyniad yn eu hawlfraint eu hunain oherwydd ein golygfeydd gwych lleol, tra hefyd yn rhoi'r cyfle i gyfeirio ymwelwyr i gyrchfannau twristiaeth llai eraill. Gallai'r llwybrau hyn fod yn gylch ac fe allent groesi ffiniau traws sirol, gan yn aml efallai y byddai'n rhesymegol iddynt wneud hynny, yn dibynnu ar y llwybrau ffisegol dan sylw.
- 4.8 Un o dasgau cyntaf y gweithgor swyddogion ac aelodau etholedig ar gyfer y strategaeth arwyddion twristiaeth ddrafft fydd datblygu'r llwybrau twristiaeth posibl hyn ymhellach.

Ymagweddau amgen

- 4.9 Mae'n bwysig cydnabod bod y strategaeth arwyddion twristiaeth arfaethedig hefyd yn gyfle i ystyried dulliau eraill o sut y gallwn gyfeirio ymwelwyr at atyniadau yn hytrach

na dim ond trwy arwyddion ffyrdd brown traddodiadol. Rhestrir y rhain yn y paragraffau canlynol.

- 4.10 Ariennir arwyddion enwau dinas, tref a phentref newydd gan y cyngor dinas, tref neu gymuned priodol. Tra bod cynllun sylfaenol arwyddion o'r fath yn cael ei ragnodi gan Reoliadau Arwyddion Traffig a Chyfarwyddiadau Cyffredinol 2016, mae rhywfaint o le i amrywio negeseuon a chriblin, er enghraifft. Mae hyn, ynghyd â'r ffaith bod cyngor tref neu bentref yn talu am yr arwydd(ion) yn golygu bod rhywfaint o amrywiad mewn arwyddion enwau presennol ar draws y Sir. Un o'r opsiynau mae swyddogion yn teimlo y dylid eu hystyried yn awr yw datblygu brand ar gyfer yr arwyddion hyn a fyddai'n gyson ar draws y Sir, ac i gwmpas y brandio hwn fod yn gyson â'r arwyddion cyfeirio twristiaeth. Byddai hyn yn gofyn am ymgysylltu â chynghorau dinas, tref a chymuned i drafod templed.
- 4.11 Bydd angen archwilio'r defnydd o atebion technolegol er mwyn deall yn well beth yw'r potensial ar gyfer dulliau eraill i gyfeirio ymwelwyr at atyniadau twristiaeth (neu ar hyd llwybrau twristiaeth). Un enghraifft, o dechnoleg newydd o'r fath yw "iBeacons". Mae "iBeacons" yn gweithio o ran bod goleufannau'n cael eu gosod mewn lleoliadau addas sy'n "negesu" (trosglwyddo) i ffonau clyfar pobl, sydd wedi'u galluogi i dderbyn y fath wybodaeth. Gellir cynllunio hyn i roi gwybodaeth sy'n sensitif i'r cyd-destun a allai gynnwys gwybodaeth am gyrchfannau twristiaid cyfagos. Nid mater o ffuglen wyddoniaeth yw hi i ystyried y bydd cynorthwywyr personol yn fuan (fel "Alexa" Amazon) yn ein cerbydau ein hunain, y gellir gofyn iddynt ddarparu gwybodaeth ar unwaith fel adroddiadau tywydd, gwybodaeth am draffig a gwybodaeth am y gyrchfannau twristiaid agosaf.
- 4.12 Mae'n debygol y bydd ymgyrchoedd marchnata cyfryngau cymdeithasol a marchnata digidol yn parhau i chwarae rhan gynyddol o ran codi ymwybyddiaeth pobl o ba gyrchfannau twristiaid sy'n bodoli a lle maent wedi'u lleoli.

Costau

- 4.13 Mae'n bwysig nodi mai gweithredwyr cyrchfan dwristiaeth sydd fel arfer yn talu am gynlluniau arwyddion twristiaeth brown. Ar ben hynny, tra bod cost mân atgyweiriadau yn cael eu cwmpasu, nid oes gan y Cyngor gyllideb ar gyfer ailosod arwyddion twristiaeth brown presennol os bydd un yn cael ei ddifrodi'n ddiangen a bod angen ei ailosod.

Crynodeb

- 4.14 Cynigir mai'r cam nesaf yw ffurfio gweithgor swyddogion ac aelodau etholedig ac i ddechrau datblygu'r llwybrau arfaethedig.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1 Amgylchedd: Deniadol ac wedi ei warchod, gan gefnogi lles a ffyniant economaidd. Byddai'r strategaeth arwyddion twristiaeth arfaethedig yn cyfrannu tuag at yr amcan "Codi proffil y sir fel lleoliad i ymweld ag o, er mwyn manteisio ar botensial economaidd Sir Ddinbych."

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

- 6.1 Bydd y strategaeth arwyddion twristiaeth arfaethedig yn cael ei datblygu gan weithgor sy'n cynnwys aelodau etholedig a swyddogion o'r Adain Draffig, Parcio a Diogelwch Ffyrdd; Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau; Gwasanaethau Cefn Gwlad; a Datblygu Economaidd a Busnes. Bydd costau swyddogion yn cael eu talu o'r cyllidebau gwasanaeth presennol ar y cam hwn. Wrth gwrs, bydd costau'n gysylltiedig â'r amrywiol ymyriadau a nodwyd gan y strategaeth a bydd angen datblygu'r rhai hynny ymhellach ar ffurf achos busnes pan fyddant yn datblygu.
- 6.2 Nid oes unrhyw arwydd y bydd Llywodraeth Cymru yn rhyddhau unrhyw gyllid ychwanegol o ganlyniad i brosiect *Ffordd Cymru*.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

- 7.1 Yn gyffredinol, ychydig iawn o effeithiau negyddol fydd yn deillio o'r strategaeth arwyddion twristiaeth arfaethedig. Fodd bynnag, mae nifer o effeithiau cadarnhaol o ran y manteision posibl i'r economi leol a'r cynnydd posibl mewn niferoedd ymwelwyr.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda'r Pwyllgor Craffu ac eraill?

- 8.1 Cynhyrchwyd y cynnig ar gyfer Strategaeth Arwyddion Twristiaeth trwy drafodaethau yn y Pwyllgor Craffu Cymunedau fis Hydref 2017. Bydd cyflwyno'r adroddiad cyfredol hwn ym Mhwyllgor Craffu Cymunedau Mai 2018 yn rhoi cyfle arall i'r aelodau roi eu barn ar y strategaeth arfaethedig. Yna bydd y strategaeth yn cael ei datblygu ymhellach trwy ffurfio gweithgor swyddogion ac aelodau etholedig.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

- 9.1 Mae'r gwasanaeth wedi cadarnhau yn yr adroddiad hwn y gellir cynnwys datblygiad y strategaeth arwyddion o fewn yr adnoddau presennol. Fodd bynnag, nid oes unrhyw adnoddau cymeradwy i ariannu goblygiadau'r strategaeth a bydd angen ystyried unrhyw geisiadau am arian yng nghyd-destun lleihau cyllid i'r cyngor ac ymrwymiad ehangach y cyngor i geisio ariannu'r Cynllun Corfforaethol.

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

- 10.1 Gallai methiant i ddatblygu strategaeth arwyddion twristiaeth addas gynrychioli cyfle sylweddol a gollwyd. Bydd y strategaeth arfaethedig yn helpu i gydlynu ymdrechion y Cyngor mewn perthynas ag arwyddion twristiaeth ar draws gwasanaethau ac i gynorthwyo manteisio ar y cyfle a gyflwynir gan brosiect *Ffordd Cymru Llywodraeth Cymru*.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

- 11.1 Adran 7.4.1 o Gyfansoddiad y Cyngor sy'n nodi grymoedd Craffu o ran datblygu polisi.

Swyddogion Cyswllt: Rheolwr Traffig, Parcio a Diogelwch y Ffyrdd, Rhif Ffôn: 01824 706959 a Arweinydd Tîm Twristiaeth, Marchnata a Digwyddiadau Rhif Ffôn: 01824 706152